

CHRISTOPH GIESEN
PHILIPP GRÜLL
FREDERIK OBERMAIER
BASTIAN OBERMAYER

KIINA LAINEN AAVE

MAAILMAN
VAARALLISIMMAN
ASEKAUPPIAAN
JÄLJILLÄ

Suomentanut Elina Lustig

ATENA

Saksankielinen alkuteos

Die Jagd auf das chinesische Phantom:

Der gefährlichste Waffenhändler der Welt oder die Ohnmacht des Westens

Copyright © Christoph Giesen, Philipp Grüll, Frederik Obermaier & Bastian Obermayer

Lainaus Paul Celanilta sivulla 119 on Tuomas Anhavan suomennoksesta.

Suomenkielinen laitos © Atena / Kustannusosakeyhtiö Otava 2024

ISBN 978-951-1-48095-2

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2024

Sisälllys

Prologi	7
1 Wanted by the FBI	14
2 Mustan lohikäärmeen maassa	20
3 Vakoilijoiden pääkaupungissa	23
4 Vallankumouksen lapsi	33
5 Rakettitiedettä Thamesin varrella	39
6 Jälki johtaa Eurooppaan	48
7 ”Rikastukaa!”	55
8 Syytetty poissaolevana	60
9 Mystiset opiskelijat	71
10 Jälki Panaman papereissa	78
11 Onnen merkeissä	86
12 Agenttien joukossa	97
13 Arvoituksellisia kuolemantapauksia Iranissa	109
14 Kuoleman viejät	119
15 Hyökkäys Karl Leetä vastaan	128
16 Kiinan pelinpitoa	134
17 Ohjussateessa	141
18 Tulirengas Israelin ympärillä	149
19 Silmäkkäin Kiinan ulkoministerin kanssa	160
20 Trumpin valttikortti	166
21 Krokotiilin keinot käyttöön	174
22 Nyt Heilongjiangiin	180

- 23 Kauko-ohjattu kuolema 188
- 24 Dalian vaikenee 196
- 25 Tuoksuva kevät 203
- 26 Kuin elokuvissa 210
- 27 Hyökkäys Ukrainaan 216
- 28 Pelko pois 222

Kiitokset 229

Tekijöiden kommentteja 232

Kirjallisuutta 233

Prologi

Kello on vähän yli puolenyön, kun tappajasoturia kuljettava lentokone laskeutuu kiitotielle. Turvallisuussyistä kenraali on valinnut tavallisen matkustajalennon, eikä hän eivätkä hänen seuralaisensa kulje tälläkään kerralla matkustajaluettelossa omalla nimellään. Ilmiantajat ovat kuitenkin tällä kertaa nähneet, miten hän on noussut syyrialaiseen Chams Wing Airlinesin koneeseen Damaskoksessa. Israelin ja Yhdysvaltain tiedustelupalvelut pystyvät paikallistamaan hänet, koska ovat saaneet haltuunsa hänen matkapuhelimensa tiedot. Kun lento 6Q501 noin tunnin päästä pysähtyy Bagdadin kansainvälisen lentokentän liikennealueelle, CIA-keskuksessa Langleyssa ollaan tilanteen tasalla.

Talviyö on leuto ja tuuli kevyt, kun Qassem Suleimani astuu ulos Airbus A320:sta ja alkaa laskeutua portaita. Tummasilmäinen harmaahiuksinen sotilas, jolla on lyhyeksi leikattu parta; pieni mies, jolla on suuri valta. Yhdysvaltain ja Israelin valtion vihollinen, joka ei elä enää kauan.

Suleimani syntyi vuonna 1957 Raborissa, köyhässä itäiranilaisessa vuoristokylässä. Šaahin suistuttua vallasta vuonna 1979 hän liittyi valankumouskaartiin, joka on jonkinlainen normaalien asevoimien rinnakkaisarmeija. Hän oli mukana kukistamassa kurdien kansannousua maan luoteisosassa, ja kun Irakin diktaattori Saddam Hussein hyökkäsi Iraniin, hän lähti rintamalle. Maan traumatisoitunut sota Irakia vastaan kesti vuoteen 1988, ja sen aikana Suleimanin ura nousi kohisten. Sissipartiointi vihollislinjojen takana teki hänestä sankarin, ja kohta hän jo johti kokonaista divisioonaa, vaikka ei ollut vielä kolmekymmentäkään.

Vuonna 1998 vallankumouskaartin johto asetti hänen komentoonsa al-Quds-prikaatin, joka on sekoitus tiedustelupalvelua, sotilaallisia erikoisjoukkoja ja ammattimaista asekauppaa. Sen tehtävänä on lisätä Iranin vaikutusvaltaa, etsiä vastustajat, sabotoida ja murhata.

Suleimanin johdolla prikaati yritti esimerkiksi värvätä meksikolaiseen huumekartelliin kuuluvan tappajan räjäyttämään Saudi-Arabian Yhdysvaltain-suurlähettilään ilmaan ja järjesti Saksassa vakoojia tarkkailemaan Saksa-Israel-seuran entistä puheenjohtajaa murhaiskua varten.

Lännen tiedustelupalvelujen näkemys on, että Suleimani on ollut Teheranin käsikassara lähes kaikissa Lähi-idän konflikteissa. Libanonissa hänen al-Quds-prikaatinsa tukee Hizbollah-järjestöä ja Irakissa kaikkein merkittävimpiä šiiajärjestöjä, Jemenissä prikaati toimittaa aseita huthikapinallisille, ja myös Syyriassa diktaattori Bašar al-Assad saa kiittä Suleimanin joukkoja vallastaan. Joukot toimittavat sotilaita ja neuvonantajia ja myös aseita, esimerkiksi ohjuksia, joiden avulla niiden liittolaisten on helppo tappaa etäältä.

”Suleimani on Lähi-idän vaikutusvaltaisin yksittäinen toimija”, sanoo entinen CIA-agentti John Maguire *New Yorker* -aikakauslehdelle. Yhdysvallat syyttää Suleimania terrori-iskuista ja lukuisista USA:n joukkoja vastaan tehdyistä hyökkäyksistä – eikä vain Lähi-idässä, vaan myös Bangkokissa, New Delhissä, Lagosissa ja Nairobissa. Qassem Suleimani on Yhdysvaltojen mukaan vastuussa satojentuhansien ihmisten kuolemasta.

Tänä tammikuisena yönä vuonna 2020 häntä odottaa laskuportaiden juurella hänen uskottunsa Abu Mahdi al-Muhandis. Al-Muhandis on Suleimanin edustaja Irakissa, ja hänen komennuksessaan ovat šiiamuslimien Hizbollah-joukot, jotka ovat eräänlainen Iranin sijaisarmeija. Al-Muhandisilla ei ole virallista virkaa, mutta silti Irakissa ei tapahdu paljonkaan vastoin hänen tahtoaan.

Lentokentän liikennealueella odottavat Toyota Limousine ja Hyundai-minibussi valmiina lähtöön. Niiden on määrä viedä Suleimani ja hänen seuralaisensa keskustaan. Korkealla yötaiivaalla risteilee

kuitenkin jo kaksi MQ-9 Reaper -tyyppistä droonia. Niillä on takanaan pitkä matka: ne ovat nousseet taivaalle monta tuntia aiemmin yli tuhannen kilometrin päässä Qatarissa, Yhdysvalloille kuuluvassa al-Ubeidin sotilastukikohdassa. Siitä raportoivat lukuisat tiedotusvälineet myöhemmin. Lennokkeja ohjaavat ruutujensa takaa lentäjät toisella puolella maailmaa Creechin lentotukikohdassa Nevadassa. Lennokkien nimi ”Reaper” tarkoittaa viikatemiestä.

Näihin aikoihin Floridassa illansuun aurinko laskee vähitellen Palm Beachin lomakeskuksen taakse. Kaksi päivää aiemmin Yhdysvaltain presidentti Donald Trump juhli näyttävästi uuttavuotta luksuskartanossaan Mar-a-Lagossa, ja vielä pari tuntia ennen tätä hetkeä hän pelasi kierroksen golfia. Nyt hän tarkkailee Bagdadin lentoasemaa ja Qassem Suleimania suorassa lähetyksessä kuvaruutunsa takaa. Hän näkee ruudulla droonikameran signaalin ja kuulee, miten hänen sotilaansa suorittavat lähtölaskentaa.

Edeltävinä kuukausina maailma on huolestuneena seurannut Irania ja Persianlahtea. Hormuzinsalmessa tapahtui kesällä tämän tästä salaperäisiä hyökkäyksiä öljytankkereita vastaan, ja juuri tuon merikapeikon kautta kulkee viidesosa maailman öljytoimituksista. Ja syyskuussa Saudi-Arabiassa iskettiin lennokeilla ja ohjuksilla valtaavan suureen öljykenttään ja maailman tärkeimpiin kuuluvaan öljynjalostamoon.

Talvea kohti jännitteet Yhdysvaltojen ja Iranin välillä ovat kiristyneet dramaattisesti, ja hieman joulun jälkeen on syntynyt vaarallinen ketjureaktio: Yhdysvaltain sotilastukikohtaan Pohjois-Irakiin tehtiin yhden amerikkalaisen kuolemaan johtanut ohjusisku, josta Yhdysvallat syytti Suleimanin ystävän al-Muhandisin irakilaisia šiiajoukkoja ja pommitti sen takia näiden asemia. Irakin antamien tietojen mukaan ainakin 25 henkilöä sai surmansa.

Vähän ajan päästä, joulukuun lopussa 2019, vihainen ihmisjoukko ryntäsi Bagdadissa Yhdysvaltain suurlähetystön tarkasti vartioidulle alueelle. Mielenosoittajat huutelivat ”alas USA”, heittelivät kiviä ja

Molotovin cocktaileja, rikkoivat ikkunaruutuja ja sytyttivät useita tulipaloja. Taivaalla risteili sotilashelikoptereita, merisotilaat asettuivat suurlähetystön katoille aseisiin ja ampuivat kyynelkaasua ihmisjoukkoon. Uhmakas ja raivoava rahvas onnistui ahdistamaan ja nöyryyttämään suurvalta USA:ta – siltä se ulospäin näytti. Yhdysvalloissa oltiin kuitenkin varmoja, että kyse ei ollut spontaanista protestista vaan että Iran oli organisoinut hyökkäyksen. Siellä uskottiin, että se oli Qassem Suleimanin aikaansaannosta.

Piiritys päättyi vasta kahden päivän päästä, tammikuun 1. päivänä 2020 – ja Yhdysvaltain presidentti Donald Trump kiehui raivosta. Kohta sen jälkeen hän teki päätöksen, josta hänen molemmat edeltäjänsä Barack Obama ja George W. Bush olivat pidättäytyneet ja joka yllätti jopa hänen lähimmät neuvonantajansa: hän lähetti liikkeelle Reaper-droonit.

Kun Yhdysvaltain presidentti kuuntelee Mar-a-Lagossa viimeisiä lähtölaskennan sekunteja, Bagdadissa kello on 00.47. Suleimanin saattue kaartaa palmujen reunustamalle puistokujalle, joka kulkee nousu- ja laskukiitotien suuntaisesti pois liikennealueelta. Vain puoli kilometriä, ja sitten tie tekee tiukan mutkan oikealle ja johtaa siitä Bagdadin keskustaan. Keskustassa Suleimanin on tarkoitus tavata seuraavana aamuna Irakin pääministeri. Niin pitkälle hän ei kuitenkaan koskaan pääse. Joku on nimittäin painanut Creechin lentotukikohdassa Nevadassa nappia. Muutaman sekunnin päästä Bagdadin lentoaseman yön valaisee leimuava räjähdys.

Ajoneuvoihin iskee useita Hellfire-ohjuksia: ne tuhoavat autot ja tappavat niiden matkustajat. Kenraalin saattueesta jää jäljelle vain palava romukasa. Haisee palaneelle lihalle, kertovat silminnäkijät myöhemmin.

Aivan pian maailmaa lähtee kiertämään valokuva, jonka on ottanut ilmeisesti joku kohta attentatın jälkeen paikan päälle sattunut. Kuvassa näkyy nurmella makaava käsi: se on tahriintunut multa, ja keskisormessa on sormus, jossa on verenpunainen kivi. Se on Suleima-

nin sormus. Siitä tunnustetaan mies, jota ehdittiin jo pitää presidentti Hassan Ruhanin seuraajana. Hänen elämänsä päättyy äkisti 3. tammi-kuuta 2020 Bagdadin kansainvälisen lentoaseman ulosajotielle.

Kun Pentagon vahvistaa, että Yhdysvaltain armeija on surmannut Suleimanin, Donald Trump istuu kartanossaan iltapalalla. Presidentille tarjotaan lihamureketta ja jäätelöä.

Iranin hallitus julistaa kolmeksi päiväksi maansurun. Hengellinen johtaja ajatollah Ali Khamenei ja presidentti Ruhani vannovat kostavansa amerikkalaisille. Menneinä kuukausina Iranin hallintoa vastaan pystytetyt joukkomielenosoitukset on näköjään unohdettu, samoin turvallisuusjoukkojen liioiteltu väkivallan käyttö omaa kansaa kohtaan. Viha on yhdistänyt iranilaiset. ”Alas Amerikka, alas Israel”, kaikuu Teheranin kaduilla ja toreilla. Väkijoukosta kohotetaan näkyviin surmattujen kuvia ja lukemattomia punaisia lippuja: punainen on marttyyrien väri. Miljoonat ihmiset jättävät kenraalille jäähyväisiä loputtomina surunvalittelujonoina – ja maailma kysyy, mitä nyt seuraa.

Washington Post ja israelilainen *Haaretz*-sanomalehti pitävät yöllisen droonihyökkäyksen seurauksia ”arvaamattomina”. Twitterissä toistuu hashtag #WWIII – kolmannen maailmansodan lyhennys. Brittiläinen *Times* puhuu ”dramaattisesta eskaloitumisesta”, *New York Times* näkee Yhdysvaltojen ja Iranin olevan ”sodan partaalla”, ja *Neue Zürcher Zeitung* pelkää, että koko alue saattaa syttyä palamaan.

Iran tosiaan julistaa varsin pian, ettei halua enää noudattaa kansainvälistä uraanin rikastamista rajoittavaa sopimusta. Ydinohjelma, joka vuosikausia kestäneiden rasittavien neuvottelujen jälkeen keskeytettiin, käynnistyy taas. Pian Iran pystyisi taas tavoittelemaan ydinasetta.

Noina päivinä toki piilee myös huomattavasi suurempi vaara: iranilaisten ohjukset. Vielä muutama vuosi sitten niitä pidettiin sotilaallisessa mielessä kuta kuinkin hyödyttöminä, koska niiden kantama oli niin lyhyt ja osumatarkkuus surkea. Pitkään oli todennäköistä, että ne osuvat satoja metrejä tai jopa monta kilometriä harhaan. Maan ohjus-

ohjelma on kuitenkin edennyt valtavin harppauksin. Yhdysvaltain asevoimien tiedusteluorganisaatio DIA:n käsityksen mukaan Teheranilla on käytössään Lähi-idän suurin ja monipuolisin aseistus. Maan bunkkereissa ja siiloissa arvelaan olevan yli tuhat ballistista ohjusta. Suurimmat lienevät 18 metriä pitkiä, ja niiden kantama on jopa 2 000 kilometriä. Niillä pystytään ulottumaan saudiarabialaisiin ja egyptiläisiin kohteisiin, mutta myös Israeliin ja jopa Euroopan kaakkoisosiin, kuten Kreikkaan. Ja nyttemmin ne osuvat kohteeseensa aivan muutaman metrin tarkkuudella.

Muutama päivä Qassem Suleimaniin kohdistuneen attentaatin jälkeen USA:n tiedustelu havaitsee, miten Iran asettaa ohjusjoukkonsa tehostettuun hälytysvalmiuteen. Mahdollisen hyökkäyksen varalta Donald Trump uhkailee Teheranin hallitusta Twitterissä julmalla kostolla: Yhdysvalloilla on jo 52 ”strategisesti ja kulttuurisesti” tärkeää kohdetta tähtäimessään. Määrä ei ole sattumaa: jokainen näistä kohteista edustaa yhtä niistä amerikkalaisista panttivangeista, jotka iranilaiset opiskelijat pidättivät Teheranissa vuonna 1979 Iranin vallankumouksessa. Ja Yhdysvaltain presidentti lisää twiittiinsä vielä isoin kirjaimin: ”Iraniin isketään erittäin nopeasti ja erittäin kovasti.”

Maailma odottaa – viisi päivää ja yötä. Ja tammikuun 8. päivän aamutunteina Kermanšahin provinssissa Iranin länsiosassa sitten nousee ilmaan tulipallo toisensa jälkeen. Iran laukaisee ensimmäisen kerran pelättyjä ballistisia ohjuksiaan päin arkkivihollistaan Yhdysvaltoja. Iranin vallankumouskaarti käynnistää operaation, joka saa nimen ”Marttyyri Suleimani”.

Jo edellisenä päivänä Yhdysvaltain armeija on asettanut alueella olevat joukkonsa korkeimpaan hälytysvalmiuteen. Yhdeltätoista illalla Irakissa, monta sataa kilometriä Kermanšahista länteen sijaitsevassa Ayn al-Asadin tukikohdassa, sotilaat tyhjentävät majoitustilojaan ja muuttavat kymmeniä vuosia vanhoihin, Saddam Husseinin ajoilta peräisin oleviin bunkkereihin. Ayn al-Asad kuuluu Yhdysvaltain suurimpiin tukikohtiin Irakissa. Asevoimat ovat sijoittaneet sinne 1 500

miestä ja naista, ja lisäksi siellä on monta sataa sotilasta muista maista, kuten Tanskasta, Norjasta ja Puolasta. He taistelevat Yhdysvaltojen rinnalla Isisin terroristiryhmää vastaan.

Juuri tänä yönä asemissa ovat vain vartiosotilaat. Samaan aikaan droonilennättäjät yrittävät vimmatusti saada kalliita lennokkejaan ilmaan ja siten turvaan.

Ensimmäinen ohjus iskee kello 1.34. Sen jälkeen tulee vielä kolme. Yhteensä tukikohdan päällä räjähtää vähintään kymmenen ohjusta.

Isku tuo kerralla koko maailman tietoisuuteen, kuinka tarkka ja kehittynyt Iranin ohjusaseistus on. Siitä on kiittäminen myös erästä aavetta, salaperäistä kiinalaista, jota asiaan vihkiytyneet pitävät yhtenä maailman vaarallisimmista miehistä.

Kun jossain Lähi-idän sotilastukikohdassa Yhdysvaltain ja sen liittolaisten sotilaat kiirehtivät bunkkereihinsa, kun ohjussade tappaa ihmisiä Ukrainassa, kun Tel Avivissa ulvovat sireenit, Jemenissä lapset näkevät nälkää ja öljyn hinnannousu saudien jalostamoihin tehtyjen iskujen jälkeen ravistelee maailmaa, voi hyvin olla, että tällä kiinalaisella on tekemistä asian kanssa. Hänen nimensä nousee esiin, kun diplomaatit riitelevät varustautumisesta Washingtonissa ja Pekingissä, Genevessä ja New Yorkissa. Tämä mies on avainasemassa, kun Yhdysvallat ja Kiina käyvät kamppailuaan vallasta.

Läntiset tiedustelupalvelut ovat yrittäneet jo yli kaksi vuosikymmentä pysäyttää hänet – ja vähintään yksi Yhdysvaltain presidentti on henkilökohtaisesti puuttunut asiaan Pekingissä.

Mies vaikuttaa kuitenkin saavuttamattomalta, jahti jatkuu yhä, ja vain äärimmäisen harvat tietävät hänen nimensä.

Hän on kiinalainen aave.

1 Wanted by the FBI

Karl Lee katsoo suoraan kameraan. Huomattavan leveäposkinen pää on hieman takakenossa, kasvojen ilme on välinpitämätön. Vai näkyykö kasvoilla aavistus hymynkareesta? Vaikea sanoa, kuvan laatu ei ole tarpeeksi hyvä.

Hänen paksut mustat hiuksensa valuvat pienenä laineena otsalle, hipovat tummia kulmakarvoja. Huulet ovat täyteläiset, vasen silmäluomi roikkuu vähän, ja juuri hänen oikean sieraimensa alla näkyy syntymämerkki – sen FBI:n etsivät ovat maininneet ”erityistunto-merkkinä”. Virkailijat ovat myös ilmoittaneet, että Karl Lee on viisi jalkaa seitsemän tuumaa pitkä, siis noin 180-senttinen – ja painaa 150 paunaa eli 68 kiloa. Silmät: ruskeat. Sukupuoli: mies. Syntyperä: aasialainen. Kansallisuus: kiinalainen.

Eniten julisteessa kiinnittää huomiota lihavoitu punainen teksti aivan valokuvan yläpuolella: siinä lukee pölkkykirjaimin ”Wanted by the FBI”. Häntä etsii rikospoliisi, joka on samalla tiedustelupalvelu. Yhdysvaltalaiset rikostutkijat ovat sijoittaneet Karl Leen legendaariselle *Most wanted* -listalleen yhdessä sarjamurhaajien, hyväksikäyttäjien, ihmiskauppiain, miljoonakavaltajien, ulkomaisten vakoojien ja terroristien kanssa. Häneen verrattuna melkein kaikki muut vaikuttavat kuitenkin pikkutekijöiltä, sillä vihjepalkkio on korkeampi kuin kenestäkään aikalaisesta: se, joka edistää ratkaisevasti Karl Leen pidätystä, voi saada viisi miljoonaa dollaria.

Jos FBI etsii jotakuta luvaten noin korkean vihjepalkkion, henkilö määriteltäneen Yhdysvalloissa maanpetturiksi. Viisi miljoonaa – se viittaa korkean tason kansainväliseen rikolliseen. Ensimmäisen keran Yhdysvaltain viranomaiset lupasivat saman summan meksiko-

laisesta Sinaloan kartellin pomosta Joaquín ”El Chapo” Guzmánista. Myös al-Qaida-pomo Osama bin Ladenin pidätykseen johtavista vihjeistä USA:n viranomaiset ilmoittivat maksavansa viisi miljoonaa dollaria sen jälkeen, kun bin Laden oli organisoinut hyökkäykset Yhdysvaltain suurlähetystöihin Dar es Salaamissa ja Nairobissa.

Karl Lee ei kuitenkaan ole huume-pomo, eikä hän johda terroristiryhmää. Hän on arkipäiväinen kauppias syrjäisestä kiinalaisesta provinssista.

Hänen takiaan seisomme nyt kuulaana helmikuuisena päivänä vuonna 2018 Cambridgessa Massachusettsissa erään Yhdysvaltain vanhimpiin – ja kai kuuluisimpiinkin – kuuluvan yliopiston alueella. Yliopisto on kasvattanut 161 Nobel-voittajaa, ja John F. Kennedykin on opiskellut siellä, samoin George W. Bush, Barack Obama ja viisi muuta Yhdysvaltain presidenttiä.

Vuonna 1636 perustetun Harvardin yliopiston motto on ”Veritas”: se tarkoittaa totuutta. Teksti lukee valurautaisessa portissa, jonka läpi olemme astuneet Harvard Yardiin, yliopiston pihaan. Se on ruohokenttä, neljän jalkapallokentän kokoinen, ja sen ympäriltä löytyy kymmenisen tiilirakennusta. Vuoden päästä Angela Merkel tulee pitämään täällä puheen yliopistosta valmistuneille, ja vain parin askeleen päässä Mark Zuckerberg perusti Facebookin. Täällä Currier House -asuntolassa eli Bill Gates ennen kuin jätti yliopiston valmistumatta koskaan ja käynnisti yrityksen nimeltä Microsoft. Ja viereisellä Harvard Squarella sijaitsevassa liikkeessä kopioi tietovuotaja Daniel Ellsberg vuonna 1969 huippusalaiset Pentagonin paperit, jotka osoittivat, että julkisuudelle annettiin väärää tietoa Vietnamin sodasta.

Ja sitten on vielä Harvard Kennedy School, joka kuuluu jo valmiiksi elitistisen Harvardin elitistisimpiin tiedekuntiin. Se sijaitsee Charlesjoen partaalla ja on diplomaattien, diplomaattiksi haluavien, tiedusteluyöntekijöiden ja sotilaiden temmellyskenttä. Sieltä löytää samaan aikaan Israelin tiedustelupalvelun Mossadin, brittien MI6:n ja yhdysvaltalaisen NSA:n ja CIA:n tulevia, nykyisiä ja entisiä työntekijöitä. Mutta myös etuoikeutetut kiinalaiset kaaderit ja Lähi-idän itsevaltiaat

lähettävät tänne jälkeläisiään, usein väärällä nimellä. Jopa Kiinan presidentin ja puoluejohtajan Xi Jinpingin tytär on opiskellut täällä.

Olemme sopineet tapaamisen miehen kanssa, joka on erikoistunut jahtaamaan diktaattoreille ohjuksia ja taistelukärkiä toimittavia henkilöitä. Hän on tehnyt töitä Yhdysvaltain oikeusministeriölle, Pentagonille ja FBI:lle.

Hän on työskennellyt myös Booz Allen Hamilton -nimisessä yrityksessä, joka tekee paljon sellaista, mitä FBI itse ei halua tehdä. Yritys joutui muutama vuosi sitten otsikoihin, koska siellä oli työskennellyt myös eräs tietty Edward Snowden ennen kuin pakeni, luovutti tietonsa lehdistölle – ja päätyi maailmankuuluksi tietovuotajaksi.

Aaron Arnold on ottanut meihin yhteyttä välimiehen välityksellä. Hän oli sanonut haluavansa keskustella. Mistä? Ei tietoa. Suostumme tapaamiseen, vaikka meitä on jo varhain varoitettu Harvardin yliopistossa parveilevista kaikkien mahdollisten tiedustelupalvelujen työntekijöistä ja diplomaateista, jotka haluavat hyötyä toimittajista saadakseen nämä ajamaan omaa asiaansa. Sen me nimittäin ainakin olemme menneinä vuosina oppineet, että jos joku vastaavanlainen huippuluokan asiantuntija kuin Arnold ottaa yhteyttä ja haluaa puhua, ensi alkuun meidän on syytä ainakin kuunnella. Koskaan ei tiedä, kehkeytykö siitä jotain.

Tapaamme hänet kaksikerroksisessa baarissa nimeltä Charlie's Kitchen. Tänne tulevat dosentit kilistelemään julkaisujensa kunniaksi tai opiskelijat kuittaamaan taas yhden päivän päättäneeksi mustekalarenkaiden ja vahvan IPA-oluen ääressä.

Kun tänä tiistai-iltapäivänä astumme baarin sisäpihalle, siellä tuoksuu hampurilaisille, kaiuttimista soi hard rock ja baaritiskillä on olutpulloja rivissä. Arnold seisoo jo valmiina suoraan edessämme: peilipintaiset aurinkolasit, punainen täysparta, kalju päälaki, kapealinjainen puku. Ajokoira.

Hän tervehtii meitä puristamalla lujasti kättä ja johdattaa meidät pöytänsä ääreen. Hän tilaa kaikille oluet ja järjestää pöytään korillisen friteeratuttuja mustekaloja; niitä kai tarjoillaan täällä suurin piirtein

kaikille. Sitten hän alkaa kertoa salaperäisestä tuntemattomasta, joka ilmeisesti pitää amerikkalaisia viranomaisia pilkkanaan. Tämä on kuulemma jo kahden vuosikymmenen ajan pysytellyt piilossa perustaan ja purkaen yrityksiä nopeammin kuin hänen vainoajansa tajuavatkaan. Hänen nimensä on Karl Lee; hän on asekauppias, joka Aaron Arnoldin mukaan toimii omassa lähes näkymättömässä alamaailmassaan ja toimittaa kuolemaa tuottavaa kauppatavaraansa puolelle maapalloa. ”Rikostutkijat ympäri maailmaa ovat etsineet häntä jo vuosien ajan, mutta yhä hän on pelkkä aave”, sanoo tämä entinen FBI-tutkija. Tuntuu siltä, ettei mikään pysty pysäyttämään Leen hengenvaarallisia liiketoimia.

Arnold kertoo törmänneensä Karl Leehen aloittaessaan muutama vuosi sitten Counterproliferation Center -nimisessä FBI:n yksikössä, josta käytetään lyhennettä CPC. Tämä erikoisosasto perustettiin vuonna 2011. Sen logossa näkyy synkkä kotka, jonka päähän heijastuu Yhdysvaltain lippu; alla on maapallo ja usea vaarallisen aineen merkki, kuten tyly mustakeltainen atomin symboli ja vaarallisten kemikaalien varoitusmerkki. Osaston tarkoitus on sen omien sanojen mukaan estää arkaluontoisen teknologian salakuljetus. Tällä tarkoitetaan teknologiaa, jota voidaan käyttää joukkotuhoaseisiin, ohjuksiin, avaruusaseisiin tai perinteisiin aseisiin.

Karl Lee on ollut jo vuosia rikostutkijoiden tehtävälistan kärki- paikoilla, kertoo Aaron Arnold ja tilaa uuden IPAn. Melkein kaikki muut FBI:n tapaukset jäävät kuulemma kiinalaisen varjoon.

Entinen FBI-tutkija pääsee vauhtiin, ja mustekalarenkaat jäävät koskematta.

”Karl Lee ei ole uhka ainoastaan Yhdysvalloille”, Arnold sanoo. ”Hän on uhka koko maailmalle.”

Karl Leen kaltaisten miesten bisnestä elättää pyrkimys valtaan. Pyrkimys tappavaan valtaan. Muutaman nopeasti teollistuneen maan hallitus on jo vuosikymmeniä yrittänyt päästä käsiksi aseisiin, jotka takaisivat maille loukkaamattomuuden. Ne haluavat joukkotuhoaseita, jotka pystyvät tappamaan kerralla satojatuhansia ihmisiä ja tekisivät

kaikista hyökkäyksistä niitä vastaan hallitsemattoman riskin, olipa hyökkääjänä Yhdysvaltojen tai Venäjän kaltainen maailmanmahti tai kilpailija omassa maanosassa.

Biologiset aseet, kemialliset aseet tai ydinase toimivat vaikutusvaltaisina pelotteina kuitenkin vain, jos niillä ulotutaan kauas. Ja silloin tulevat kysymykseen ohjukset – ja sellaiset miehet kuin Karl Lee.

Iranin ja Pohjois-Korean kaltaisten maiden ei ole helppoa päästä käsiksi ohjuksiin ja taistelukärkeihin tarvittavaan materiaaliin, selittää Aaron Arnold. Se johtuu sanktioista, joita juuri tällaisen varustautumisen takia on asetettu. Siksi tarvitaan liikemiehiä, joilla on kokemusta ja oikeat kontaktit. Tarvitaan ammattilaisia, joihin tiedemiehet ja asevoimat luottavat ja jotka tietävät, keitä virkailijoita lahjotaan ja millaisia kuljetusreittejä on syytä valita, jotta ei jäätäisi kiinni. Tarvitaan luotettavia erikoisosajia, jotka toimittavat laadukkaimpia mahdollisia komponentteja ja materiaaleja – mieluiten suuria määriä ja monen vuoden ajan.

Karl Leen sanotaan olevan sellainen erikoisosaja – ja itse asiassa erikoisosaja numero yksi.

Arnold sanoo hänen harjoittavan liiketoimintaansa niin laajassa mittakaavassa, ettei vastaavaa tunneta. Ilmeisesti hän vain jatkaa toimintaansa huolimatta kaikista häntä jahtaavista tiedustelupalveluista ja rikostutkijoista. ”Kissa ja hiiri -leikkiä se on”, sanoo tämä ajokoiraa, jota Karl Lee tuntuu yhtä aikaa kiehtovan ja turhauttavan. Sillä toistaiseksi takaa-ajettava on ollut koko ajan voitolla.

”Karl Leetä ympäröi salaisuuksien verho”, Aaron Arnold jatkaa. Ja todellakin: julkisuudessa ei juuri kukaan tunnu tietävän tämän kiihkeän nimeä puhumattakaan ulkonäöstä. Hänestä on kuulemma kirjoitettu vain vähän. Samalla hän on CIA:n listalla tietävästi niin korkealla, että erikoisyksiköille, esimerkiksi sellaisille kuin Osama bin Ladenin tappanut joukko, hänen kasvonsa iskostuvat muistiin jo koulutusvaiheessa. Yhdysvalloissa on Arnoldin mukaan törmätty Karl Leehen jo George W. Bushin aikana, ja Barack Obaman aikana häntä ovat jahdanneet FBI ja muut viranomaiset. Jahti jatkuu yhä,

ilman tulosta. Viranomaiset kuulemma tietävät hänen toimittavan aseita Iranille ja senkin, missä päin Kiinaa hän oleskelee ja millä lentokoneilla hän lentää Teheraniin ja keitä siellä tapaa. Häneen ei kuitenkaan tunnu päästävän käsiksi. Arnoldin mukaan hän on myös Yhdysvaltain ja Kiinan välisissä keskusteluissa edelleen tämän tästä esillä, mutta mikään ei etene. Kiinalaiset diplomaatit ovat kuunnelleet jo vuosikausia amerikkalaisten kollegojensa valituksia ja ottavat vastaan kaikenlaisia raportteja ja sähkeitä. Mutta Karl Lee se vain jatkaa toimintaansa.

Ei Arnold eivätkä hänen taannoiset kollegansa pysty vastaamaan kysymykseen, toimiiko Karl Lee omaan laskuunsa vai edustaako hän jotain rikollisryhmää, Kiinan tiedustelua, kiinalaisia viranomaisia – tai jopa useampia hallituksia. Ja mitä se merkitsisi?

Aaron Arnold kertoo, että Karl Leen lempinimi on ”Räätäli”, koska hän löytää mittatilausratkaisuja jokaiseen ongelmaan. Käytännössä ”ongelma” on yleensä este, jolla kansainväliset viranomaiset pyrkivät pysäyttämään tämänkaltaisen salakuljetuksen: rajavartiointi, satelliittivalvonta, tulli. Tällaiset esteet Karl Lee ylittää selvästikin paremmin kuin kukaan muu.

Aivan kuin joku olisi asettanut suojaavan kätensä tämän salaperäisen asekauppiiaan ylle.

2 Mustan lohikäärmeen maassa

Gannan, kaistale pohjoisinta Kiinaa: Venäjän raja ja Siperian liepeet eivät ole kaukanakaan, ja Sisä-Mongolian provinssi on sekin vain vähän matkan päässä. Vaikka seutu on syrjäistä erämaata, monet kiinalaiset tietävät sen, sillä taivaasta väitetysti pudonneet jyr sijät ovat tehneet sen kuuluisaksi.

Huhtikuun neljännen päivän ilta vuonna 1952 alkaa kääntyä lopuilleen. Korean sotaa on jatkunut jo kahden vuoden ajan, ja Pohjois-Korean puolella taistelee satojatuhansia kiinalaisia vapaaehtoisia. Tuona päivänä juuri ennen keskiyötä kuullaan kaakosta päin lähestyvän lentokoneen roottoreiden surinaa. Aiemmin kiinalainen ilmailuvalvonta-asema on rekisteröinyt amerikkalaisen F-82-yöhävittäjän lentävän Kiinan ja Pohjois-Korean rajan yli suuntanaan Gannan. Konetyyppi on suunniteltu pimeään suojissa suoritettavia salaisia tehtäviä varten. Seuraavana aamuna asukkaiden kerrotaan löytäneen kadulta, heinäkasvista, kaivoista, katoilta ja jopa nukkuvien lastensa vuoteista satoja myyriä. Eläimet ovat kuolemaisillaan tai kuolleita. Ne eivät ole paikallisia myyriä vaan kuuluvat sukuun, jota Gannanissa ei esiinny: niillä on lyhyt häntä, harmaanmusta selkä ja vaaleanharmaa vatsa.

Kun kiinalaiset tutkijat myöhemmin tekevät useille myyräyksilöille ruumiinavauksen, he sanovat löytäneensä raadoista taudinaiheuttajia. Kaikki johtolangat sopivat epäilykseen, jota Kiinassa elätellään tänäkin päivänä: heittivätkö amerikkalaiset sairastuneita myyriä biologisena aseena taivaasta?

Kiina, Pohjois-Korea ja Neuvostoliitto uskovat tuolloin, että amerikkalaiset käyttäisivät Korean sodassa biologisia aseita. Kansain-

välinen, brittiläisjohtoinen tutkimuskomitea matkustaa Gannaniin, pyytää myyriä nähtäväksi, kuulustelee paikan päällä todistajia ja vahvistaa lopulta syytökset.

Vasta puoli vuosisataa myöhemmin tutkijoilla on tilaisuus analysoida venäläisten arkistojen asiakirjoja, joista selviää, että Peking, Pjongjang ja Moskova keksivät syytteet panetellakseen Yhdysvaltoja. Kansainvälistä tutkimuskomiteaa johdettiin selvästi harhaan muun muassa väärien todistusten avulla.

Gannanista tulee kiinalaisten silmissä tilapäisesti Yhdysvaltojen röyhkeyden vertauskuva. Se kuuluu Heilongjiangin provinssiin, joka sijaitsee maan äärimmäisessä koilliskulmassa. Se on pinta-alaltaan suurempi kuin Saksa ja tasaista, loputtoman laakeaa maata, jossa lämpötila putoaa talvella alle neljäkymmenen pakkasasteen. Korkeintaan villieläinasiantuntijat ovat kuulleet tästä maailman syrjäisimmästä kolkasta, sillä se on maailman viimeisiä siperiantiikerin reservaatteja. Häviämisen partaalla olevat tiikerit vaeltavat Heilongjiangin metsissä ja soilla. Maakunta on saanut nimensä joelta; nimi tarkoittaa ”Mustan lohikäärmeen jokea”.

1930-luvulla Japani miehitti osia Kiinasta, myös Heilongjiangin. 1940-luvun puolivälissä provinssi kuului Kiinan kansan vapautusarmeijan ensimmäisiin takaisin valloittamiin alueisiin. Kommunistinen puolue lähetti sinne pian parhaat käsityöläisensä ja insinööriensä, joille annettiin tehtäväksi rakentaa jättiläismäisiä teollisuusalueita. Sillä tavalla Heilongjiangista tuli kaivoksineen, tehtaineen ja muine tuotantolaitoksineen raskaan teollisuuden keskus. Sinne lähetettiin miljoonia pakkotyöläisiä, mutta myös koulutettuja nuoria eri kaupungeista. He elivät työleireissä, muokkasivat maata, kuivasivat soita ja rakensivat teitä. Syntyi valtavia yhteisomistuksessa olevia yrityksiä, niin kutsuttuja kansankommuuneja, joissa viljeltiin soijaa, maissia, vehnää tai auringonkukkaa ja jotka ovat tuottaneet tähän päivään asti ravintoa miljoonille ihmisille.

Heilongjiangissa, jossa myyttien ja todellisuuden raja aika ajoin hämärtyy, syntyy vuonna 1962 poika, joka on työllistänyt maailman

diplomaatteja, rikostutkijoita ja tiedustelupalvelun työntekijöitä tähän päivään asti. Hänen sukunimensä on Li, ja vanhemmat antavat hänelle etunimen Fangwei. Se tarkoittaa kuta kuinkin ”itsenäisyyttä ja suuruutta”. Myöhemmin hänet tullaan tuntemaan länsimaiselta kuulostavalla nimellä, jonka hän ilmeisesti itse itselleen antaa. Se on Karl Lee.